

Presentació

Un any més SOS Racisme presentem la Memòria Anual de l'Oficina d'Informació i Denúncies (OID).

Amb aquest balanç hem volgut mostrar el treball realitzat per l'equip de l'OID durant l'any 2008 mitjançant una compilació dels casos de racisme més representatius, una síntesi de la tasca informativa realitzada en aquest servei, un recull d'estadístiques que sistematitzen tota la informació recollida i diverses relacions sobre el funcionament de l'OID, els seus objectius, la seva metodologia de treball i els seus recursos humans.

Amb el nou format que venim presentant des del 2005 hem pretès que la memòria anual de l'OID fos un document més rigorós, complet i atractiu visualment. Per assolir aquest objectiu, hem adequat el seu disseny, i any rere any ampliem i millorem els estudis específics al final de cada un dels blocs. Enguany, a més, hem desglossat amb més detall l'estudi estadístic final i hem adjuntat llegendes explicatives a fi i efecte de transmetre de manera més propera el seu contingut. Allà hi podreu trobar dades per a l'anàlisi de la mostra que presentem, com ara la relació de denúncies per cada un dels blocs segons gènere, la procedència de les víctimes i els denunciants, el tractament i el protocol general, l'estat dels casos o la durada dels expedients.

Així mateix, en aquest espai final hem afegit també una relació de l'estat de la trentena de casos judicials oberts els anys anteriors i que durant aquest exercici han viscut algun tipus d'evolució significativa o s'han aconseguit resoldre. La selecció inclosa representa una mostra del volum de treball que anualment porta endavant l'OID i que el pas del temps a vegades fa que es dilueixin en l'oblit. Per això, aquests expedients han estat incorporats en tots els punts de les estadístiques parcials i finals així com també en aquest apartat especial.

Com ja vam fer en les darreres memòries, enguany hem decidit realitzar una selecció dels casos més representatius en cadascun dels apartats i incloure-hi informació més detallada sobre les gestions realitzades i els seus resultats fins al punt de la seva resolució. El detall d'aquests expedients els podeu consultar posant-vos en contacte amb SOS RACISME.

Com en anys anteriors cal especificar que les denúncies de l'OID són una mostra de tot un ventall de situacions de discriminacions i xenofòbia que es donen a la nostra societat, d'elles una gran part no es denuncien i passen inadvertides. Les xifres cal doncs interpretar-les en aquest context. També pel que fa al lloc on s'han produït els fets denunciats cal interpretar que la capacitat per recollir demandes a tot el territori per part de l'OID és, tot i els esforços encara limitada, i que a més a més depèn de la voluntat de la víctima de voler o no denunciar.

Es consoliden aquests 2008 les denúncies relacionades amb el racisme social amb un nombre considerable de denúncies en serveis i entre particulars. Entre les denúncies en serveis s'inclouen tant els temes de dret d'admissió, com les discriminacions en l'accés a l'habitatge o el tracte discriminatori en comerços. Entre les discriminacions a particulars s'inclouen les que es donen entre veïns, problemes de convivència a la feina o agressions al carrer.

El nombre de denúncies de cossos de seguretat públics ocupa el tercer lloc de les denúncies. Volem fer constar que actualment la majoria d'incidents que es produeixen en aquests bloc tenen son a la via pública, ja no a tant a dins de les comissaries.

A SOS Racisme podem afirmar rotundament que el racisme existeix, es practica, i dia a dia es consolida més a la nostra societat. Transcorreguts 16 anys de la creació de l'Oficina d'Informació i Denúncies, aquesta continua essent un instrument necessari per equilibrar la balança de la desigualtat que pateixen les víctimes del racisme i la xenofòbia, així com per posar de manifest i l'abast del coneixement públic l'existència i l'experiència del racisme.

L'Oficina d'Informació i Denúncies ha esdevingut en aquest temps un espai de referència per a moltes persones i col·lectius que han estat discriminats, o són susceptibles de ser-ho. Denunciar aquests fets és un primer pas per que tota la ciutadania prenguem consciència i actuem davant aquesta realitat, afavorint la creació d'un model de societat més igualitari per tothom, i on el racisme no tingui cabuda. SOS Racisme instem a la ciutadania a denunciar tots aquells actes racistes dels que hagin pogut ser víctimes o testimonis com a via efectiva en la lluita antiracista.

L'OFICINA D'INFORMACIÓ I DENÚNCIES

L'equip

L'Oficina d'Informació i Denúncies (OID) és un servei de SOS Racisme Catalunya, organització no governamental de defensa dels Drets Humans que fonamenta la seva actuació en la lluita contra el racisme i la xenofòbia des de l'any 1989.

SOS Racisme treballa per aconseguir aquests objectius en dos sentits: la denúncia dels fets discriminatoris i la sensibilització.

Dins de l'estructura general de l'organització, l'OID de SOS Racisme Catalunya assumeix bona part del que representa la denúncia del racisme en la nostra societat, tant en els casos de greuges individuals com d'actituds col·lectives.

El servei és gratuït i està integrat per una estructura mixta de professionals i voluntaris que donen atenció des de l'any 1992 a la mateixa seu social de SOS Racisme Catalunya. Durant l'any 2007 l'equip humà de l'OID ha estat integrat per 18 persones. La coordinació de l'Oficina i l'atenció i representació jurídica han estat les tasques que s'han desenvolupat professionalment. Cada un dels voluntaris i les voluntàries hi han esmerçat una mitjana de 8 hores setmanals com a activistes i responsables de les tasques de l'atenció i la gestió i tramitació dels casos. També hi col·laboren un seguit d'advocats externs que assessoren i en algun cas assumeixen la representació judicial d'algun dels casos que es gestionen des de l'Oficina.

L'OID és un servei integrat dins els processos de aprenentatge dels futurs professionals de diversos àmbits socials i jurídics, a nivell de diferents universitats. Aquest any han realitzat les pràctiques dues persones de l'últim curs de Treball Social de la Universitat de Barcelona i dues més del Projecte Dret pel Dret

El seu funcionament i criteris d'actuació

La OID continua mantenint la seva funció de denúncia i restabliment de drets vulnerats per motius racistes i una tasca d'assessorament en situacions de racisme i xenofòbia prèvies a la denúncia i en altres temàtiques referents a informació sobre drets i deures.

La major part de requeriments d'assessoraments que ens arriben a través del correu electrònic, telefònicament o de manera presencial i tenen a veure amb qüestions al voltant de conflictes relacionats amb el racisme, l'assessorament d'acollida o els tràmits de regularització. Ara bé, hi ha una infinitat de temàtiques que no per ser minoritàries són menys importants. Demandes d'informació sobre tràmits judicials, sobre centres de salut, sobre recursos socials bàsics, sobre drets i deures o sobre associacions o consulats són algunes de les que conformen la llarga llista que ha estat recollida a l'apartat d'estadístiques generals. L'OID facilita informació a aquelles persones que per la seva condició d'immigrants o estrangers desconeixen els seus drets i els recursos que tenen a l'abast.

La denúncia i tractament dels casos on hi ha hagut una vulneració de drets per un motiu de xenofòbia és la tasca especialitzada i pròpia de l'OID. El nostre objectiu sempre és resoldre el cas i impedir que es repeteixi, motiu per el qual cerquem la solució més oportuna i estable. Podem optar, entre d'altres, per una mediació, la denúncia penal, la denúncia pública o el recurs o queixa administrativa. Ara bé, sempre acompanyem aquesta intervenció amb una atenció integral de la persona que en molts casos per la seva situació jurídica i social implica la recerca de recursos socials efectius, un suport psicològic etc...

Els mecanismes de funcionament propis de l'OID s'inicien amb la denúncia d'un fet o situació que presumptament vulnera els drets de les persones o les discrimina amb un component de caràcter racista o xenòfob. Creiem que l'entrevista personal amb el denunciant, ja sigui l'afectat o el testimoni, és l'eina més adient per poder fer la valoració corresponent. A les reunions de coordinació de l'equip es determina, en cada cas, si es tracta d'un cas motivat pel racisme i, si és així, quina és la via o les vies més adients per resoldre'l. Si no apreciem amb claredat indicis de racisme es busca un servei adequat que pugui resoldre el problema plantejat. Sempre que es considera necessari, i com a pas previ a cap altra actuació, intentem confrontar les diferents versions entre totes les parts afectades, la qual cosa, en més d'una ocasió, ens ha permès de reorientar els passos a seguir i, per tant, millorar l'atenció.

Per poder donar una atenció més completa a la persona víctima d'una situació de racisme hem treballat en xarxa amb altres entitats o institucions amb la finalitat de poder signar convenis de col·laboració estables i permanents el proper any. Per l'atenció psicològica hem col·laborat amb Centre Exil i per alguns temes de mediació amb el Servei de Mediació i Reparació Penal. En tots els casos des de l'OID s'ha mantingut la tasca de seguiment del cas i la interlocució amb la persona afectada.

Més enllà de la recerca de una via de resolució, tots els casos treballats on hi ha intervingut un funcionari o un servei públic han estat registrats i notificats al Síndic de Greuges perquè aquesta institució en tingui coneixement, prengui les determinacions corresponents i, a més, inclogui les dades a la radiografia del racisme dins el seu informe anual i pugui tenir elements per fer recomanacions en matèria de lluita contra el racisme.

En la tasca de recerca de les noves vies de resolució dels casos, l'OID manté una interlocució permanent amb les institucions competents en cada matèria, així com per treballar propostes generals d'intervenció manté contactes i reunions de treball amb el Departament de Interior de la Generalitat, el Departament d'Educació i diversos ajuntaments de Catalunya.

